

Soygundan Hüküm Giymiş Erkeklerde, Çocukluk Dönemi İstismarı ile Psikolojik Semptomların Uyuşturucu Kullanma Sıklığı ve Kendine Zarar Verme Sıklığını Ayırt Ediciliği

The Role of Childhood Abuse and Psychological Symptoms in Discriminating Frequency of Drug Use and Self-Harm in Incarcerated Men Convicted of Robbery

● Aslı Burçak Taşören¹, ● İbrahim Şirin Gül²

¹İstanbul Medipol Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

² Adalet Bakanlığı, İstanbul, Türkiye

ÖZ

Bu çalışmada, çocukluk çağı istismar yaşantısı ile psikolojik semptom sıklığının, uyuşturucu madde kullanma ve kendine zarar verme davranışlarının sıklığını ayırt ediciliğine bakılmıştır. Çalışmanın örneklemini, Metris T tipi cezaevinde yağma, silahlı, silahsız soygundan hükümlü 127 erkek oluşturmaktadır. Çocukluk dönemi istismarı Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇÇTÖ) ile, psikolojik semptomlar ise Kısa Semptom Envanteri (KSE) ile ölçülmüştür. Uyuşturucu madde kullanımı ve kendine zarar verme davranışı demografik bilgi formunda sorularla belirlenmiştir. Çalışmanın sonuçları, çocukluk çağı istismar yaşantısı ile psikolojik semptom sıklığının, uyuşturucu madde kullanma ve kendine fiziksel zarar verme davranışlarının sıklığını ayırd ettiğini, psikolojik semptomların daha yüksek ayırt ediciliğe sahip olduğunu göstermiştir. Çalışmada, duygusal ihmal dışında tüm ÇÇTÖ alt ölçek puanlarının, KSE toplam puanı ve tüm alt ölçek puanları ile ilişkili olduğu görülmüştür. Duygusal ihmal ise sadece hostilete ile ilişkili çıkmıştır.

Anahtar sözcükler: Soygun, yağma, hükümlülük, çocukluk çağı istismarı, psikolojik semptomlar, uyuşturucu madde kullanımı, kendine fiziksel zarar verme davranışı.

ABSTRACT

The aim of the present study was to investigate the role of prior childhood abuse and current psychological symptoms on the frequency of drug use and self-harming behavior among a group of male prisoners convicted of robbery. The sample consists of 127 men convicted of armed, aggravated, unarmed/forced robbery, who were held in Metris T-type closed penitentiary state correctional institution. History of childhood abuse was assessed with The Childhood Trauma Questionnaire (CTQ) and psychological symptoms were assessed with The Brief Symptom Inventory (BSI). Frequency of drug use was assessed with three questions and self-harm was assessed through four questions both on the self-completed demographic information form. Among 127 men recruited, history of childhood abuse and psychological symptoms provided discrimination concerning frequency of drug use and self-harm. The rate of self-harming individuals in the present study was relatively high compared to the literature. There was a significant correlation between CTQ total and subscale scores and BSI total and subscale scores, except for the emotional neglect subscale.

Keywords: Robbery, incarceration, childhood abuse, psychological symptoms, drug use, self-harm.

Giriş

Suçtan hüküm giymiş bireylerin sıklıkla çocukluk döneminde örseliyici davranışlara maruz kaldıkları ve duygusal problemler yaşadıkları bilinmektedir (Dietrich 2003, Ibrahim ve ark. 2015, Debowska ve Boduszek 2017, Yüksel ve Çifci 2017). Bilindiği gibi huzursuz bir aile ortamında büyüyen ve istismar gören çocuklar, olumlu sosyal ilişkiler geliştirme de dahil olmak üzere, uygun gelişimsel fırsatlardan mahrum bırakılırken, bu durum çocuğun kendisini yetersiz ve seilmeye değer görmemesine neden olabilir ve ileriki duygusal sağlığını da olumsuz yönde etkileyebilir (Wolfe 1999, Garbarino 2000, Reddy ve ark. 2006, Khaleque ve ark. 2013). Çalışmalar psikolojik problemlerinin hükümlü bireyler arasında yaygın olduğunu, özellikle disfonksiyonel ailelerde yetişen ve çocukluk döneminde istismar gören gruplarda problemlerin daha yaygın olduğunu göstermektedir (Greene ve ark. 2014).

İstismar gören ve ihmal edilen çocukların ergenlik döneminde suça karışma, alkol ve uyuşturucu kullanma risklerinin olduğu, ilerleyen dönemlerde de suça karışma, saldırganlık, uyuşturucu madde kullanımı risklerinin yüksek olduğu görülmektedir (Crosson-Tower 1999, Maughan ve Cicchetti 2002, Chen 2011).

Hükümlü bireylerde çocukluk istismarının yanı sıra, şiddete tanık olma, travmatik yaşam olayları, akraba veya sevdiklerinin ölümü gibi olumsuz yaşam olayları da depresyon ve daha düşük yaşam kalitesi ile ilişkili bulunmuştur (Skarupski ve ark. 2016). Ayrıca dissosiyatif yaşantılar, çocukluk çağı istismarı, olumsuz aile yaşantıları, ebeveynde uyuşturucu ve alkol kullanımı öyküsü ve hükümlü bireyler arasında görülen psikiyatrik sorunlarla da ilişkili olduğu bulunmuştur (Walker 2002, Dietrich 2003, Altıntaş ve Bilici 2018). Antisosyal kişilik bozukluğu, mahkumlar arasında en yaygın psikolojik rahatsızlıklardan biri olarak görülürken, bir çalışmada, mahkumlar arasında %79,9 oranında en az bir kişilik bozukluğu olduğu ve antisosyal kişilik bozukluğunun en yüksek prevalansa sahip olduğu bildirilmiştir (Brazao ve ark. 2015). Garcia ve arkadaşları (2012), ortalama 18 yaşında evden ayrılan mahkumlara kıyasla, ailelerinden erken yaşta ayrılan mahkumlarda (ortalama 13 yıl) Antisosyal Kişilik Bozukluğunun daha yüksek oranda görüldüğünü bulmuştur. Diğer çalışmalar da kişilik bozuklukları ve şiddet suçları arasında ilişki bulunduğunu bildirmiştir (Alevizopoulos ve Igoumenou 2016).

Bilindiği gibi, istismar da dahil, çocukluk dönemindeki travmatik olaylar ileriki yaşamda madde kullanım sorunlarının belirleyicilerindedir (Wu ve ark. 2010, Lake ve ark. 2015). Çalışmalar, uyuşturucu kullanımının, çocukluk dönemi istismar öyküsü olan hükümlü erkekler arasında yaygın olduğunu göstermektedir (Johnson ve ark. 2000, Wolff ve Shi 2012, Ross ve ark. 2018).

Hükümlü bireyler arasında görülen bir başka sorun davranış ise fiziksel olarak kendine zarar vermedir. Kendine zarar verme davranışı, intihar amacı olmadan kişinin kendisine uyguladığı, cildi kesme, yakma, delme, vurma gibi fiziksel olarak yaralayıcı davranışlardır. Çocukluk dönemi travma geçmişi olan ve uyuşturucu kullanan bireylerde kendine zarar verme davranışına

sıklıkla rastlanmaktadır (Evren ve ark. 2012, Darke ve Torok 2013, Harford ve ark. 2014). Hükümlü bireyler arasında da, kendine zarar verme davranışının özellikle istismar geçmişi olan, kendilerinde ve ailelerinde duygusal problemler olan, hükümlü ebeveyne sahip olanlar, yüksek stres ve kaygı, uyuşturucu problemleri olanlar arasında yaygın olduğu görülmektedir (Kenny ve ark. 2008, Sakelliadis ve ark. 2010, Gunter ve ark. 2011).

İlişkisel tarama modeli olarak yürütülen bu çalışmada, soygundan hüküm giymiş bir grup erkek hükümlü arasında, çocukluk çağı istismarı ve psikolojik belirtilerin, uyuşturucu kullanımı ve kendine zarar verme davranışı sıklığı üzerindeki ayırt edici rolü incelenmiştir. Hem çocukluk çağı istismarı hem de psikolojik semptomların uyuşturucu kullanım sıklığını ve kendine zarar verme davranışını ayırt edeceği varsayılmıştır. Ayrıca çocukluk çağı istismar öyküsü ile mevcut psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Bu özel suç tipi, suç tipini daraltmak ve kariyer suçlusu olarak kabul edilen bir grupta bu özellikleri araştırmak amacıyla seçilmiştir.

Yöntem

Örneklem

Araştırma, Metris 1 nolu T tipi ceza infaz kurumunda yağma, silahlı, silahsız soygun, suçundan hükümlü olarak bulunan 129 erkek arasından çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 127 erkek ile yürütülmüştür. Diğer suç türleri çalışma grubu kapsamına alınmamıştır. Örneklem yaş 20 ile 60 arasında, kesinleşmiş hüküm süreleri 240 ile 18010 gün arasındadır. Örneklem çoğunluğu ortaokulu bitirmiş (%40,9), bunu ilkököl (%32,3), lise (%16,5) ve üniversite (%3,9) takip etmekte olup, örneklem %6,3'ü okuma yazma bilmemektedir. Örneklem çoğu bekar (%45,7), bunu evli (%41,7) ve boşanmış (%12,6) izlemektedir. Ayrıca örneklem %45'inin en az bir hükümlü akrabası bulunmaktadır (bkz. Tablo 1).

Uygulama

Etik kurul onayı İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Etik Kurulundan alınmıştır. Araştırmanın yürütülme izni, ölçme araçlarını içeren araştırma önerisi ve etik kurul onayından oluşan belgelerle Metris T ve R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ofisine yapılan başvuru ile alınmıştır. Başvuru Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı'na, sonrasında Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne gönderilmiştir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü aracılığıyla, Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan araştırmanın yürütülmesi için resmi izin talep edilmiştir. Ardından belgeler Metris T ve R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'na gönderilmiştir. Çalışma uygulandıktan sonra Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından çalışmanın yayımlanmasına izin verilmiştir (No: 57292265-204.06.03-E.883/78550). Verileri kurumda çalışan psikoloji yüksek lisans öğrencisi toplamıştır. Çalışılması hedeflenen mahkum grubu çalışma hakkında bilgilendirmiş, katılmayı kabul edenler, araştırmacının kurum içindeki ofisinde testlerin uygulanması için bir araya gelmişlerdir. Önce gizlilik anlatılmış, katılımın gönüllü olduğu ve

Tablo 1. Demografik veriler

		Minimum	Maksimum	Ortalama	Frekans	Yüzde
Yaş		20	60	33.03		
Hüküm Süresi		240	18010	3699.56		
Eğitim	Okuma yazması yok				8	6.3
	İlkokul				41	32.3
	Ortaokul				52	40.9
	Lise				21	16.5
	Üniversite				5	3.9
Medeni durum	Bekar				58	45.7
	Evli				53	41.7
	Boşanmış				16	12.6
Hükümlü akraba	Evet				58	45.7
	Hayır				69	54.3

süreç boyunca istedikleri zaman ayrılacakları açıklanmıştır. Her katılımcı başlangıçta bilgilendirilmiş onam formu imzalamış ve bilgilendirilmiştir. Ölçekler, araştırmaya katılmayı kabul edenlere bireysel olarak uygulanmış, katılımcıların eğitim düzeyi de göz önüne alınarak araştırmacı soruları okumuş ve cevapları not etmiştir.

Ölçekler

Demografik bilgi formu

Katılımcılar yaş, medeni durum, eğitim ve hükümlü bir akrabalarının olup olmadığını değerlendiren soruları tamamlamışlardır. Uyuşturucu kullanımı ve kendine zarar verme ile ilgili bilgiler kişisel bilgi formu aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Madde Kullanımı

Madde kullanım sıklığı ve başlama yaşı, demografik bilgi formunda 3 soru ile ölçülmüştür. İlk soru "Uyuşturucu madde kullanıyor musunuz?", ikinci soru "Uyuşturucu madde kullanmaya kaç yaşında başladınız?", üçüncü soru ise "Uyuşturucu madde kullanma sıklığınız nedir?" (her gün, haftada bir, ayda bir veya daha az). Uygulayıcı, hükümlülere bu soruları bireysel olarak sormuş ve tutukluluk öncesi dönemi göz önüne alarak bu soruları cevaplamalarını istemiştir.

Kendine Zarar Verme Davranışı

Kendine zarar verme davranışı, demografik bilgi formundaki 4 soru ile ölçülmüştür. Sorular şu şekildedir: "Hiç isteyerek bilek, kol veya vücudun bir parçasını çizme, kesme şeklinde kendinize fiziksel olarak zarar verdiğiniz oldu mu?", "Hiç isteyerek sigara veya başka bir şeyle vücudun bir parçasını yakma, saç çekme/yolma şeklinde kendinize fiziksel olarak zarar verdiğiniz oldu mu?", "Hiç isteyerek başının veya vücudunun bir bölümünü duvar/pencere gibi bir zemine vurma şeklinde kendinize fiziksel olarak zarar verdiğiniz oldu mu?", "Hiç isteyerek cilde bir harf/yazı/şekil kazıma, cilde zarar verecek bir asit dökme şeklinde kendinize fiziksel olarak zarar verdiğiniz oldu mu?". Bu

sorulara "evet" şeklinde cevap verenlere akabinde bu davranışı gerçekleştirme sıklığı sorulmuştur (her gün, haftada bir, ayda bir veya daha az). Araştırmada fiziksel zarar verme davranışlarının türleri incelenmemiş, onun yerine herhangi bir zarar verme davranışını sergileyen kişinin bu davranışı yaptığı kabul edilerek analize dahil edilmiştir.

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği

Bernstein ve ark. (1994) tarafından çocukluk dönemi istismar ve ihmali ölçmek üzere geliştirilen bir kendini değerlendirme ölçeğidir. Beşli likert tipi olarak geliştirilen ölçek 28 maddeden oluşmakta, ergen ve yetişkinlere uygulanabilmektedir. Yükselen puanlar istismar ve ihmale işaret etmektedir. Ölçek beş alt ölçekten oluşmaktadır: duygusal istismar, fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal. Türkçe standardizasyon çalışması Aslan ve Alparslan (1999) tarafından yürütülmüş, Cronbach alfa katsayısı 0.71 ile 0.92 arasında bulunmuştur.

Kısa Semptom Envanteri

Derogatis (1992) tarafından geliştirilen ölçek ergen ve yetişkinlerde psikolojik semptomları ölçmek amacıyla geliştirilen bir öz değerlendirme ölçeğidir. Beşli likert tipi ölçek, SCL-90'ın (Psikolojik Belirti Tarama Testi) kısa formudur.

Türkçe standardizasyon çalışması Şahin ve Durak (1994) tarafından üç farklı örneklem ile yürütülmüştür. İç tutarlılık katsayıları 0.79 ile 0.96 arasındadır. Sosyal Karşılaştırma Ölçeği (-0.14 ila 0.34), Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği (0.16 ila 0.42), Stres Audit ölçeği 4.2-Os (0.24 ila 0.36), UCLA Yalnızlık Ölçeği (0.13 ila 0.36) ile geçerlilik çalışmaları yapılmıştır. Beck Depresyon Envanteri (0.34 ila 0.70). Ölçeğin 5 faktör yapısı vardır: Somatizasyon, olumsuz benlik, anksiyete, depresyon ve hostilité.

İstatistiksel Analiz

Verilerin analizinde, Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi (SPSS) kullanılmıştır. Ortalama, dağılımı belirlemek için frekans ve yüzdelere hesaplanmıştır. ÇÇTÖ ve KSE puanlarının uyuşturucu

kullanımı ve kendine zarar verme sıklığını ayırt edip etmediğini belirlemek için diskriminant analizi yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Spearman sıra korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Post hoc güç analizi ile 0,0625'lik bir orta düzeyde etki bulunmuş ve çalışmanın gücü 0,70 olarak tahmin edilmiştir.

Bulgular

Tablo 2'de uyuşturucu madde kullanımına ve kendine zarar verme davranışına dair yüzdeler ve uyuşturucu madde kullanımına ve kendine zarar verme sıklığına göre ÇÇTÖ ve KSE ortalama puanları ve standart sapma puanları verilmiştir.

127 katılımcının %20.5'i ayda bir veya daha az, %6.3'ü haftada bir, %18.9'u hergün, uyuşturucu madde kullandığını (uyuşturucu madde kullananların oranı %45.7), %54.3'ü ise hiç kullanmadıklarını rapor etmişlerdir. 127 katılımcının %3.2'si ayda bir veya daha az, %55.1'i haftada bir, %6.3'ü hergün kendine zarar verdiğini (toplam kendine zarar verme oranı %64,6), %35.43'ü ise kendine zarar verme davranışı göstermediğini bildirmiştir.

Wilks' Lambda ile yapılan F testi ile, çocukluk çağı travmasının ve psikolojik semptomların uyuşturucu kullanımına yönelik sınıflandırmanın belirlenmesinde anlamlı bir etkiye sahip olup olmadığı değerlendirilmiştir. Sonuçlar, ÇÇTÖ ve KSE'nin

sınıflandırmanın belirlenmesinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Bir tane ayırma fonksiyonu elde edilmiş olup, bu sonuç değişkenliğin %86.5'ini açıklamaktadır. Bu fonksiyona karşılık gelen kanonik korelasyon katsayısı (0.32) fonksiyonun grupları ayırmada orta düzeyde etkili olduğunu göstermektedir. Elde edilen bu fonksiyona ilişkin Wilks' Lamda istatistiğine (0.87) ilişkin ki-kare değeri anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlar, ÇÇTÖ ve KSE'nin uyuşturucu kullanım sıklığını ayırt ettiğini göstermektedir.

Uyuşturucu kullanma sıklığını ayırt etmede ÇÇTÖ ve KSE'nin standartlaştırılmış ayırma fonksiyonu katsayılarına bakıldığında, 0.68 katsayısına sahip KSE'nin, ÇÇTÖ için elde edilen 0.47 katsayısına kıyasla, uyuşturucu kullanım sıklığında daha yüksek bir ayırt edici etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Ayırma fonksiyonun, ÇÇTÖ (0.81) ve KSE (0.91) ile yüksek korelasyon ortaya koyduğu görülmektedir.

Madde kullanım sıklığına göre doğru sınıflandırma oranları tablo 3'te gösterilmiştir. Hiç uyuşturucu kullanmayan 69 kişiden 39'u, ayda bir veya daha az madde kullanan 8 kişiden 4'ü, haftada bir kez uyuşturucu kullanan 26 kişiden 12'si ve her gün uyuşturucu kullanan 24 kişiden 10'u doğru sınıflandırılmıştır. Toplamda doğru tahmin edilme yüzdesi %51.2 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2. Uyuşturucu kullanım ve Kendine Zarar verme davranışı sıklığına göre ÇÇTÖ ve KSE ortalama ve standart sapma puanları

Uyuşturucu kullanım sıklığı	N	Yüzde	Değişken	Ortalama	Standart sapma
Hiçbir zaman	69		ÇÇTÖ	49.00	16.37
		54.3 %	KSE	45.12	43.98
Ayda bir veya daha az	26		ÇÇTÖ	60.42	18.55
		20.5 %	KSE	69.81	46.57
Haftada bir	8		ÇÇTÖ	49.77	10.86
		6.3 %	KSE	55.13	34.72
Her gün	24		ÇÇTÖ	57.25	14.50
		18.9 %	KSE	77.79	45.91
Toplam	127		ÇÇTÖ	53.32	16.71
			KSE	56.98	46.04
Kendine Zarar verme davranışı sıklığı					
Hiçbir zaman	45		ÇÇTÖ	49.76	15.27
		35.4 %	KSE	35.13	28.56
Ayda bir veya daha az	4		ÇÇTÖ	62.00	19.65
		3.2 %	KSE	96.00	63.97
Haftada bir	70		ÇÇTÖ	53.67	15.68
		55.1 %	KSE	63.63	46.37
Her gün	8		ÇÇTÖ	65.88	25.81
		6.3 %	KSE	102.13	58.00
Toplam	127		ÇÇTÖ	53.32	16.71
			KSE	56.98	46.04
Çocukluk Çağı Örselenme Ölçeği (ÇÇTÖ) Kısa Semptom Envanteri (KSE)					

Wilks' Lambda ile yapılan F testi ile, çocukluk çağı travmasının ve psikolojik semptomların kendine zarar verme davranışına yönelik sınıflandırmanın belirlenmesinde anlamlı bir etkiye sahip olup olmadığı değerlendirilmiştir. Sonuçlar, KSE'nin sınıflandırmanın belirlenmesinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Bir tane ayırma fonksiyonu elde edilmiş olup, bu sonuç değişkenliğin %96.4'ünü açıklamaktadır. Bu fonksiyona karşılık gelen kanonik korelasyon katsayısı (0.42), fonksiyonun grupları ayırmada orta düzeyde etkili olduğunu göstermektedir. Elde edilen bu fonksiyona ilişkin Wilks' Lambda istatistiğine (0.81) ilişkin ki-kare değeri anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlar, ÇÇTÖ ve KSE'nin kendine zarar verme sıklığını ayırt ettiğini göstermektedir.

Kendine zarar verme sıklığını ayırd etmede ÇÇTÖ ve KSE'nin standartlaştırılmış ayırma fonksiyonu katsayılarına bakıldığında, 0.98 katsayısına sahip KSE'nin, ÇÇTÖ için elde edilen 0.04 katsayısına kıyasla, kendine zarar verme sıklığında daha yüksek bir ayırt edici etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Ayırma fonksiyonun, ÇÇTÖ (0.52) ve KSE (0.99) ile yüksek korelasyon ortaya koyduğu görülmektedir.

Kendine zarar verme sıklığına göre doğru sınıflandırma oranları tablo 4'te gösterilmiştir. Kendine hiç zarar vermeyen 45 kişiden 37'si, ayda bir veya daha az zarar veren 4 kişiden 1'i, haftada bir kendine zarar veren 70 kişiden 14'ü ve her gün kendine zarar veren 8 kişiden 4'ü doğru sınıflandırılmıştır. Toplamda doğru tahmin edilme yüzdesi %44.1'dir.

Spearman sıra korelasyonu ile ÇÇTÖ ve KSE puanları arasındaki ilişkiye bakılmıştır (tablo 5). ÇÇTÖ toplam puanı, KSE toplam puanı ve tüm alt ölçek puanları ile ilişkili bulunmuştur. ÇÇTÖ alt ölçek puanlarına bakıldığında, duygusal istismar, fiziksel

istismar, fiziksel ihmal ve cinsel istismar puanları, KSE toplam puanı ve tüm alt ölçek puanları ile ilişkili çıkmıştır. Duygusal ihmal alt ölçeği ise sadece hostilite alt ölçeği ile ilişkili çıkmıştır.

Tartışma

Bu çalışmada, soygundan hüküm giymiş bir erkek örnekleme, çocukluk çağı istismar öyküsü ve mevcut psikolojik belirtilerin, uyuşturucu kullanma sıklığını ve kendine zarar verme davranışı sıklığını ayırt edip etmediği incelenmiştir. Ayrıca çocukluk çağı istismar yaşantısı ile psikolojik semptomlar arasındaki ilişkiye bakılmıştır.

Çalışmada yer alan hükümlü bireylerin önemli bir kısmında uyuşturucu madde kullanımı ve kendine zarar verme davranışına rastlanmıştır. Bildiğimiz kadarıyla, bu çalışma mahkumlar arasında kendine zarar verme oranlarının %5 ile %60,5 arasında farklılık gösterdiğini ortaya koyan önceki çalışmalara kıyasla daha yüksek oranda (%64.6) kendine zarar verme davranışı bildirmiştir (Fotiadou ve ark. 2006, Gunter ve diğerleri 2011, Hawton ve diğerleri 2014, Marotta 2017, Taşören 2018).

Betimleyici analizler, madde kullanım sıklığı açısından en yüksek düzeyde çocukluk çağı istismarının ayda bir kullanan grupta, en düşük düzeyde ise madde kullanmayan grupta olduğunu; psikolojik belirtilerin en yüksek düzeyde görüldüğü grubun ise hergün uyuşturucu kullanan grup olduğu görülmüştür. Psikolojik belirtilerin en düşük düzeyde görüldüğü grup ise madde kullanmayan gruptur. Kendine zarar verme değişkeni değerlendirildiğinde, kendilerine her gün zarar verdiğini bildiren katılımcıların en yüksek çocukluk çağı istismarı ve psikolojik belirtiler puanlarına sahip oldukları görülmüştür.

Tablo 3. Uyuşturucu kullanımına göre doğru sınıflandırma sonuçları

Uyuşturucu kullanım sıklığı	Öngörülmuş dahil olunan grup								Toplam	
	Hiçbir zaman		Ayda bir veya daha az		Haftada bir		Her gün			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiçbir zaman	39	56.5	14	20.3	7	10.1	9	13	69	100
Ayda bir veya daha az	1	12.5	4	50	1	12.5	2	25	8	100
Haftada bir	6	23.1	3	11.5	12	46.2	5	19.2	26	100
Her gün	6	25	3	12.5	5	20.8	10	41.7	24	100

Tablo 4. Kendine Zarar verme davranışına göre doğru sınıflandırma sonuçları

Kendine Zarar verme davranışı sıklığı	Öngörülmuş dahil olunan grup								Toplam	
	Hiçbir zaman		Ayda bir veya daha az		Haftada bir		Her gün			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiçbir zaman	37	82.2	4	8.9	4	8.9	0	0	45	100
Ayda bir veya daha az	1	25	1	25	1	25	1	25	4	100
Haftada bir	32	45.7	12	17.1	14	20	12	17.1	70	100
Her gün	2	25	1	12.5	1	12.5	4	50	8	100

Tablo 5. ÇÇTÖ ve KSE arasındaki korelasyon

		ÇÇTÖ Toplam	Duygusal istismar	Fiziksel istismar	Fiziksel ihmal	Duygusal ihmal	Cinsel istismar
KSE Toplam	r	0.41**	0.51**	0.53**	0.29**	0.09	0.35**
	p	0.00	0.00	0.00	0.00	0.27	0.00
Kaygı	r	0.35**	0.44**	0.49**	0.24**	0.07	0.30**
	p	0.00	0.00	0.00	0.00	0.43	0.00
Depresyon	r	0.42**	0.54**	0.55**	0.33**	0.12	0.34**
	p	0.00	0.00	0.00	0.00	0.18	0.00
Olumsuz benlik algısı	r	0.34**	0.46**	0.45**	0.20*	0.05	0.35**
	p	0.00	0.00	0.00	0.02	0.60	0.00
Somatizasyon	r	0.36**	0.42**	0.47**	0.23*	0.04	0.33**
	p	0.00	0.00	0.00	0.01	0.64	0.00
Hostilite	r	0.44**	0.50**	0.52**	0.30**	0.17*	0.36**
	p	0.00	0.00	0.00	0.00	0.04	0.00

Çocukluk Çağı Örselenme Ölçeği (ÇÇTÖ)
Kısa Semptom Envanteri (KSE)

Uyuşturucu kullanımı ve kendine zarar verme davranışının mahkumlar arasında yaygın olduğu göz önüne alındığında, bu çalışmada aynı zamanda çocukluk çağı istismarı ve psikolojik belirtilerin uyuşturucu kullanım sıklığı ve kendine zarar verme davranışı sıklığı üzerinde ayırt edici bir etkisi olup olmadığına da bakılmıştır. Sonuçlar, hem çocuklukta istismar öyküsünün, hem de psikolojik semptomların, uyuşturucu kullanımı ve kendine zarar verme sıklığında ayırt edici olduğunu ve psikolojik semptomların daha yüksek bir ayırt edici etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Depresyon, stres ve TSSB'nin uyuşturucu kullanan hükümlü bireylerde yaygın olduğu göz önüne alındığında (Şimşek 2018, Aslan ve ark. 2019), bu bulgular, özellikle travma öyküsü olan popülasyonlarda, uyuşturucu kullanımının olumsuz duygularla başa çıkmanın işlevsel olmayan bir yolu olabileceğini gösteren çalışmalarla uyumludur (Scott ve ark. 2013, Heggeness ve ark. 2019). Uyuşturucu kullanan bireylerin, zorluk ve sıkıntılarla baş edecek becerileri kısıtlı olduğunda, olumsuz duygularıyla baş edebilmek için uyuşturucu maddeye yöneldikleri (Peraza ve ark. 2019) hatırlanacak olursa, istismar arttıkça uyuşturucu madde kullanım sıklığında artış olması çeşitli şekillerde açıklanabilir. Öncelikle kötü muamaleye maruz kalmanın yanı sıra, istismara uğramış bu kişilerin çocukluk döneminde gerekli duygusal desteği, sevgiyi görememiş olmaları ve olumlu sosyal deneyimlerden mahrum kalmış olmalarının, onları duygularını tanıma, ifade etme, duygularını düzenleyebilme becerilerini öğrenebilme şansından mahrum bırakmış olduğu söylenebilir. Duygularını baskılayan, olumsuz duygularla baş etmek yerine kaçmayı tercih eden, nasıl baş edeceğini bilmeyen, kaçınmacı baş etme stratejileri kullanan kişilerde uyuşturucu madde kullanımının daha sık olduğu (Wong ve ark. 2013, Belding ve ark. 1996) düşünülürse, bu kişilerin çokça nasıl problemlerini çözecekleri ve baş edeceklerini bilmedikleri için uyuşturucu maddeye yöneldikleri söylenebilir.

Bu bulgular kadın hükümlülerle yapılan araştırmalarla da desteklenmektedir. Chen ve Gueta (2015), yürüttükleri

çalışmalarında, kadın hükümlüler arasında yüksek oranda uyuşturucu bağımlılığı ve çocukluk çağı istismarı olduğunu ve uyuşturucu sorunlarının şiddetinin, aile ruh sağlığı sorunları ve çocukluk çağı istismarı ile ilişkili olduğu sonucuna varmışlardır. Bazı çalışmalarda, uyuşturucu kullanımı olan kadın hükümlüler arasında özellikle cinsel istismar olmak üzere olumsuz çocukluk deneyimlerinin yüksek olduğu (Jones ve ark. 2018), genç kızlarda yakın zamanda cinsel istismar, madde bağımlılığı sorunları olduğu ve madde kullanımının, çocuklukta cinsel istismar öyküsü olan kadın hükümlülerde olumsuz yaşantılardan kaçınmak için bir araç olarak kullanıldığı bildirilmiştir (Asberg ve Renk 2012, Rich ve ark. 2016).

Hapishane örneklerinde kendine zarar verme davranışının daha az çalışılmış olduğu görülmektedir. Kendine zarar vermenin, yoğun duyguları engelleme, dışavurma ve bunlarla baş etme aracı olarak kullanılabilirdiği bilinmektedir (Sakelliadis ve diğerleri 2010, Gunter ve diğerleri 2011) ve bu durum çocukluk istismarı ile kendine zarar verme davranışı arasındaki ilişkiyi açıklayan etmenlerdendir. Hapishane örneklerinde, kaçınmacı başa çıkmanın kendine zarar verme davranışı riskiyle ilişkili olduğu bulunmuştur (Kirchner ve ark. 2008). Uyumsuz duygu düzenleme stratejilerinin, istismar ve ihmal de dahil olmak üzere olumsuz çocukluk çağı yaşantıları olan bireyler arasında yaygın olduğu bilinmektedir. Olumsuz çocukluk çağı yaşantıları öyküsü olan bireyler, duygu düzenleme zorlukları gösterebilir ve daha fazla duygu odaklı başa çıkma ve daha az problem odaklı başa çıkma sergileyebilir (Espeleta ve ark. 2018, Sheffler ve ark. 2019), bu da kendine zarar verme davranışı öncesi kaygı ve depresif ruh halini açıklayabilir (Warm ve ark. 2009). Ayrıca, mahkum kadınlarda kendine zarar verme davranışının, travma öyküsü, dürtüsellik, psikopatoloji ve özellikle depresyon ile ilişkili olduğu görülmektedir (Völmm ve Dolan 2009). Ruh sağlığı sorunları ve kendine zarar verme davranışı açısından incelendiğinde, erkek hükümlülerde psikotik bozukluklar, sınırda kişilik bozukluğu,

duygudurum bozuklukları ve madde kötüye kullanımı kendine zarar verme davranışı ile ilişkili bulunmuştur (Verdolini ve ark. 2017).

Daha önce de belirtildiği gibi, bu çalışmada, psikolojik belirtiler, uyuşturucu kullanım sıklığı ve kendine zarar verme sıklığını, çocukluk çağı istismarına kıyasla daha fazla ayırd etmiştir. Bu bulgu, çocukluk çağı istismar yaşantısının, psikolojik belirtiler gösterme olasılığını artıran birçok faktörden sadece biri olduğunu ve çocuklukta yaşanan olumsuz deneyimlerin sayısının arttıkça, daha ciddi sorunlara yol açabileceğini düşündürmektedir. Ailede psikopatoloji, ölüm, suç ve uyuşturucu kullanımı ve aile içi şiddet gibi diğer olumsuz çocukluk yaşantıları, psikolojik belirtilerin oluşmasında etkili olabilir (Roberts ve ark. 2008, Gunter ve ark. 2011, Borja ve Ostrosky 2013, Mersky ve ark. 2013, Duin ve ark. 2018). Bu nedenle, psikolojik sorunlara yol açabilecek risk faktörlerinin taranması çok önemlidir. Bu çalışmada çocuklukta istismar öyküsü bir risk faktörü olarak ele alınmıştır, ancak bu, olumsuz çocukluk çağı yaşantılarından sadece biridir. Çocukluk dönemi istismarının saptanması ve önlenmesi, olumsuz yaşam olaylarının kontrol edilmesi ve olumlu bir aile ortamının oluşturulmasının, uyuşturucu bağımlılığı ve daha sonraki suç riskini azaltacağı düşünülmektedir.

Belirtildiği gibi, hükümlü bireylerle yapılan araştırmalar, çocukluk çağı kötü muamele öyküsü ile ruh sağlığı sorunları arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir (Gore-Felton ve ark. 2001). Bu çalışmada (sadece hostile alt ölçeği ile ilişkili bulunan duygusal ihmâl hariç), ÇÇTÖ ve KSE alt ölçeklerinin tümünün puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Belirtildiği gibi, mahkumlarla yapılan araştırmalar, çocukluk çağı istismarının, kaygı bozukluğu, panik bozukluk, somatizasyon, dissosiyatif bozukluk, obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu ve antisosyal kişilik bozukluğu gibi birçok ruh sağlığı sorunuyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Fishbein ve ark. 2011, Brazao ve ark. 2015, Altıntaş ve Bilici 2018, Krammer ve ark. 2018). Buna paralel olarak, bu çalışmada depresyon, anksiyete ve somatizasyon çocukluk çağı istismarı ile ilişkili bulunmuştur. Literatürle uyumlu olarak, hostile ve olumsuz benlik kavramının da çocukluk çağı istismarı öyküsü ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

Bu çalışma erkek hükümlülerle sınırlı olup, sonuçların kadın örneklerle desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca bu çalışma silahlı, silahsız soygun, yağma suçundan hüküm giymiş bireylerle yürütülmüş olup, farklı suçlardan hüküm giymiş bireylerle yapılacak araştırmalar, her bir suç türündeki kişilerin özelliklerinin anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Bu araştırmada psikolojik belirtiler KSE aracılığıyla değerlendirilmiştir, ruh sağlığı geçmişinin ve mevcut ruh sağlığının daha kapsamlı bir değerlendirmesi de suç ve erken müdahaledeki risk faktörlerinin belirlenmesine yardımcı olacaktır. Buna bağlı olarak, ruh sağlığı sorunları için klinik değerlendirme bu noktada yardımcı olacaktır. Mahkumlar arasında uyuşturucu kullanımı ve kendine zarar verme davranışının yüksek olduğu göz önüne alındığında, suç işleme esnasında bu davranışların mevcut olup olmaması, ayrıca bu davranışların olumsuz çocukluk yaşantılarıyla ilişkili duygusal sorunlarla baş etmek için kullanılıp kullanılmadığı

değerlendirilmelidir. Bu nedenle, bu olumsuz başa çıkma davranışlarının arkasındaki mekanizmaları anlamak için açık uçlu ölçekler aracılığıyla ve nitel çalışmalarla da daha derinlemesine bilgiler edinilebilir.

Sonuç

Çocukluk çağı istismarı, ruh sağlığı sorunları, uyuşturucu kullanımı ve kendine zarar verme davranışı, hükümlü bireyler arasında yaygın olarak görülmekle birlikte, “kariyer suçlusu” olarak adlandırılan soygun ve yağma suçu işlemiş kişiler arasında nisbeten daha az ele alınmıştır. Ayrıca olumsuz çocukluk çağı yaşantılarının mahkumlar arasında sıkça görüldüğü bilinmesine rağmen, çocukluk dönemi istismarını önlemede alınan önlemlerin yeterli olmadığı ve bu sorunu çözmek için daha fazla kaynak aktarılması gerektiği görülmektedir. Bilindiği gibi, istismar da dahil olmak üzere çocukluk dönemindeki pek çok travmatik yaşam olayı, başta ruh sağlığı olmak üzere birçok gelişim alanını olumsuz yönde etkilemektedir. Ruh sağlığının olumsuz etkilenmesi, aile ve sosyal ilişkiler, akademik başarı, profesyonel yaşam ve genel refah dahil olmak üzere, bireyin yaşamının çeşitli alanlarını olumsuz yönde etkilerken, aynı zamanda suç davranışı riskini de arttırabilir. Okul ortamında ruh sağlığı ve ailevi risk faktörlerinin belirlenmesi, çocuğun yaşamının erken dönemlerinde önleyici ve tedavi edici önlemler alınmasına yardımcı olacak, böylece gerekli psikososyal müdahaleler yapılabilir.

Çocukluk çağı istismarının çok boyutlu bir sorun olarak ele alınması ve olumsuz etkilerinin ayırımına yönelik derinlemesine çalışmaların yapılması büyük önem taşımaktadır. Çocuğun hayatında sosyal destek ve önemli bir yetişkinin varlığı, travmatik yaşam olaylarının olumsuz etkilerini en aza indirebilir ve baş etme davranışlarına yardımcı olabilir, bu nedenle çocuğun sosyal destek sisteminin güçlendirilmesine önem verilmelidir.

Daha önce belirtildiği gibi, çocukluk dönemi istismar yaşantısı mahkumlar arasında yaygındır ve önemli suç davranışı risk faktörlerindedir. Ancak sorunu tek bir boyut üzerinde değerlendirmek mümkün değildir, bu grup arasında sorun çeşitliliği göstermektedir, öyle ki hem kötü muamele hem de psikolojik belirtilerdeki artış, uyuşturucu kullanımı ve kendine zarar verme için daha fazla risk oluşturmaktadır. Bu sebeple suç davranışı gösteren bireylerin yaygın özellikleri incelendiğinde, uyuşturucu kullanımı ve kendine zarar verme gibi risk davranışlar değerlendirilebilir ve ilgili risk faktörleri (örn. çocukluk çağı travması) anlaşılabilir.

Kaynaklar

- Ahmad A, Mazlan NH (2014) Substance abuse and childhood trauma experiences: Comparison between incarcerated and non-incarcerated youth. *Procedia Soc Behav Sci*, 113:161-170.
- Alvizopoulos G, Igoumenou A (2016) Psychiatric disorders and criminal history in male prisoners in Greece. *Int J Law Psychiatry*, 47:171-175.
- Altintas M, Bilici M (2018) Evaluation of childhood trauma with respect to criminal behavior, dissociative experiences, adverse family experiences and psychiatric backgrounds among prison inmates. *Compr Psychiatry*, 82:100-107.

- Asberg K, Renk K (2012) Substance use coping as a mediator of the relationship between trauma symptoms and substance use consequences among incarcerated females with childhood sexual abuse histories. *Subst Use Misuse*, 47:799-808.
- Aslan SH, Alparslan ZN (1999) Çocukluk örselenme yaşantıları ölçeği'nin bir üniversite öğrencisi örnekleminde geçerlik, güvenirlik ve faktör yapısı. *Türk Psikiyatri Derg*, 10:275-285.
- Aslan A, Arıcağ OT, Karadağ B (2019) Madde kullanan hükümlü bireylerin algıladıkları sosyal destek ile depresyon arasındaki ilişki. *Bağımlılık Dergisi*, 20:1-11.
- Belding MA, Iguchi MY, Lamb RJ, Lakin M, Terry R (1996) Coping strategies and continued drug use among methadone maintenance patients. *Addict Behav*, 21:389-401.
- Bernstein DP, Fink L, Handelsman L, Foote J, Lovejoy M, Wenzel K et al. (1994) Initial reliability and validity of a new retrospective measure of child abuse and neglect. *Am J Psychiatry*, 151:1132-6.
- Borja K, Ostrosky F (2013) Early traumatic events in psychopaths. *J Forensic Sci*, 58:927-31.
- Brazao N, Motta C, Rijo D, Pinto-Gouveia J (2015) The prevalence of personality disorders in Portuguese male prison inmates: Implications for penitentiary treatment. *Análise Psicológica*, 3:279-290.
- Browne A, Finkelhor D (1986) Impact of child sexual abuse: a review of the research. *Psychol Bull*, 99:66-77.
- Chen WY, Propp J, Lara E, Corvo K (2011) Child neglect and its association with subsequent juvenile drug and alcohol offense. *Child Ado Soc W Journal*, 28:273-290.
- Chen G, Gueta K (2015) Child abuse, drug addiction and mental health problems of incarcerated women in Israel. *Int J Law Psychiatry*, 39:36-45.
- Crosson-Tower C (1999) *Understanding Child Abuse And Neglect*. Needham Heights, MA, Allyn & Bacon.
- Darke S, Torok M (2013) Childhood physical abuse, non-suicidal self-harm and attempted suicide amongst regular injecting drug users. *Drug Alcohol Depend*, 133:420-426.
- Debowska A, Boduszek D (2017) Child abuse and neglect profiles and their psychosocial consequences in a large sample of incarcerated males. *Child Abuse Negl*, 65:266-277.
- Derogatis LR (1992) *The Brief Symptom Inventory-BSI Administration, Scoring And Procedures Manual-II*. USA, Clinical Psychometric Research Inc.
- Dietrich A (2003) Characteristics of child maltreatment, psychological dissociation, and somatoform dissociation of canadian inmates. *J Trauma Dissociation*, 4:81-100.
- Espeleta HC, Brett EI, Ridings LE, Leavens ELS, Mullins LL (2018) Childhood adversity and adult health-risk behaviors: Examining the roles of emotion dysregulation and urgency. *Child Abuse Negl*, 82:92-101.
- Evren C, Çınar O, Evren B, Celik S (2012) Relationship of self-mutilative behaviours with severity of borderline personality, childhood trauma and impulsivity in male substance-dependent inpatients. *Psychiatry Res*, 200:20-5.
- Fishbein D, Novak SP, Krebs C, Warner T, Hammond J (2011) The mediating effect of depressive symptoms on the relationship between traumatic childhood experiences and drug use initiation. *Addict Behav*, 36:527-531.
- Fotiadou M, Livaditis M, Manou I, Kaniotou E, Xenitidis K (2006) Prevalence of mental disorders and deliberate self-harm in Greek male prisoners. *Int J Law Psychiatry*, 29:68-73.
- Friestad C, Kjelsberg E (2009) Drug use and mental health problems among prison inmates—results from a nation-wide prison population study. *Nord J Psychiatry*, 63:237-245.
- Garbarino J (2000) The elusive “Crime” of emotional abuse. In *Classic Papers in Child Abuse* (Eds AC Donnelly, K Oates). California, CA:Sage Publications.
- Garcia CH, Moral J, Frias M, Valdivia JA, Diaz HL (2012) Family and socio-demographic risk factors for psychopathy among prison inmates. *The European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 4:119-134.
- Gore-Felton C, Koopman C, McGarvey E, Hernandez N, Canterbury RJ Jr (2001) Relationships of sexual, physical, and emotional abuse to emotional and behavioral problems among incarcerated adolescents. *J Child Sex Abus*, 10:73-88.
- Greene CA, Ford JD, Wakefield DB, Barry LC (2014) Posttraumatic stress mediates the relationship between childhood victimization and current mental health burden in newly incarcerated adults. *Child Abuse Negl*, 38:1569-1580.
- Gunter TD, Chibnall JT, Antoniuk SK, Philiber, RA, Hollenbeck N (2011) Predictors of suicidal ideation, suicide attempts, and self-harm without lethal intent in a community corrections sample. *J Crim Justice*, 39:238-245.
- Harford TC, Yi HY, Grant BF (2014) Associations between childhood abuse and interpersonal aggression and suicide attempt among U.S. adults in a national study. *Child Abuse Negl*, 38:1389-1398.
- Hawton K, Rodham K, Evans E, Weatherall R (2002) Deliberate self harm in adolescents: self report survey in schools in England. *BMJ*, 325:1207-1211.
- Heggeness LF, Lechner WV, Ciesla JA (2019) Coping via substance use, internal attribution bias, and their depressive interplay: Findings from a three-week daily diary study using a clinical sample. *Addict Behav*, 89:70-77.
- Ibrahim A, Esena RK, Aikins M, O'Keefe AM, McKay MM (2015) Assessment of mental distress among prison inmates in Ghana's correctional system: a cross-sectional study using the Kessler Psychological Distress Scale. *Int J Ment Health Syst*, 29:9:17.
- Johnson RJ, Ross MW, Taylor WC, Williams ML, Carvajal RI, Peters RJA (2000) history of drug use and childhood sexual abuse among incarcerated males in a county jail. *Subst Use Misuse*, 40:211-229.
- Jones MS, Sharp SE, Worthen MGF (2018) Broken hearts and battered lives: adverse and abusive life histories and externalized responses to anger as pathways to illicit drug use among incarcerated women. *Women Crim Justice*, 28:167-188.
- Kenny DT, Lennings CJ, Munn OAM (2008) Risk factors for self-harm and suicide in incarcerated young offenders: implications for policy and practice. *J Forensic Psychol Pract*, 8:358-382.
- Khaleque A, Shirin A, Uddin MK (2013) Attachment relationships and psychological adjustment of married adults. *Soc Indic Res*, 110:237-244.
- Kinyanjui DW, Atwoli L (2013) Substance use among inmates at the Eldoret prison in Western Kenya. *BMC Psychiatry*, 13:53.
- Kirchner T, Fornis M, Mohino S (2008) Identifying the risk of deliberate self-harm among young prisoners by means of coping typologies. *Suicide Life Threat Behav* 38:442-448.
- Krammer S, Eisenbarth H, Hügl D, Liebreiz M, Kuwert P (2017) The relationship between childhood traumatic events, social support, and mental health problems in prisoners. *J Forensic Psychiatry Psychol*, 29:72-85.
- Lake S, Hayashi K, Milloy MJ, Wood E, Dong H, Montaner J, Kerr T (2015) Associations between childhood trauma and non-fatal overdose among people who inject drugs. *Addict Behav*, 43:83-88.
- Marotta PL (2017) Childhood adversities and substance misuse among the incarcerated: implications for treatment and practice in correctional settings. *Subst Use Misuse*, 52:717-733.
- Maughan A, Cicchetti D (2002) Impact of child maltreatment and interadult violence on children's emotion regulation abilities and socioemotional adjustment. *Child Dev*, 73:1525-1542.

- Mersky JP, Topitzes J, Reynolds AJ (2013) Impacts of adverse childhood experiences on health, mental health, and substance use in early adulthood: a cohort study of an urban, minority sample in the U.S. *Child Abuse Negl*, 37:917-925.
- Peraza N, Smit T, Garey L, Manning K, Buckner JD, Zvolensky MJ. (2019) Distress tolerance and cessation-related cannabis processes: The role of cannabis use coping motives. *Addict Behav*. 90:164-170.
- Reddy MK, Pickett SM, Orcutt HK (2006) Experiential avoidance as a mediator in the relationship between childhood psychological abuse and current mental health symptoms in college students. *Journal of Emotional Abuse*, 6:67-85.
- Rich SL, Wilson JK, Robertson AA (2016) The impact of abuse trauma on alcohol and drug use: a study of high-risk incarcerated girls. *J Child Adolesc Subst Abuse*, 25:194-205.
- Roberts A, Yang M, Zhang T, Coid J (2008) Personality disorder, temperament, and childhood adversity: Findings from a cohort of prisoners in England and Wales. *J Forensic Psychiatry Psychol*, 19:460-483.
- Ross J, Waterhouse-Bradley B, Contractor AA, Armour C (2018) Typologies of adverse childhood experiences and their relationship to incarceration in U.S. military veterans. *Child Abuse Negl*, 79:74-84.
- Sakelliadis EI, Papadodima SA, Sergeantanis TN, Giotakos O, Spiliopoulou CA (2010) Self-injurious behavior among Greek male prisoners: prevalence and risk factors. *Eur Psychiatry*, 25:151-158.
- Scott RM, Hides L, Allen JS, Lubman DI (2013) Coping style and ecstasy use motives as predictors of current mood symptoms in ecstasy users. *Addict Behav*, 38:2465-2472.
- Sheffler JL, Piazza JR, Quinn JM, Sachs-Ericsson NJ, Stanley IH (2019) Adverse childhood experiences and coping strategies: identifying pathways to resiliency in adulthood. *Anxiety Stress Coping*, 32:594-609.
- Skarupski KA, Parisi JM, Thorpe R, Tanner E, Gross D (2016) The association of adverse childhood experiences with mid-life depressive symptoms and quality of life among incarcerated males: exploring multiple mediation. *Aging Ment Health*, 20:655-666.
- Şahin NH, Durak A (1994) Kısa Semptom Envanteri (Brief Symptom Inventory): Türk gençleri için uyarlaması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 31:44-56.
- Şimşek İ (2018) Yaşanan travmatik olaya bağlı alkol/madde kullanımı olan tutuklu/hükümlü bireylerde travma sonrası stres belirtileri ile travma sonrası bilişlerin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). İstanbul, Üsküdar Üniversitesi.
- Taşören AB (2018) Drug use and self-harming behavior among incarcerated men: does childhood abuse, anger, and executive function make a difference? *J Aggress Maltreat Trauma*, 26:1006-1023.
- Verdolini N, Murru A, Attademo L, Garinella R, Pacchiarotti I, Bonnin CDM et al. (2017) The aggressor at the mirror: Psychiatric correlates of deliberate self-harm in male prison inmates. *Eur Psychiatry*, 44:153-160.
- Walker A (2002) Dissociation in incarcerated juvenile male offenders — a pilot study in Australia. *Psychiatr Psychol Law*, 9:56-61.
- Warm, Murray C, Fox J (2009) Who helps? Supporting people who self-harm. *J Ment Health*, 11:121-130.
- Wolfe DA (1999) *Child Abuse: Implications For Child Development and Psychopathology*. California, CA, Sage.
- Wolff N, Shi J (2012) Childhood and adult trauma experiences of incarcerated persons and their relationship to adult behavioral health problems and treatment. *Int J Environ Res Public Health*, 9:1908-1926.
- Wong CF, Silva K, Kecojevic A, Schragger SM, Bloom JJ, Iverson E et al. (2013) Coping and emotion regulation profiles as predictors of nonmedical prescription drug and illicit drug use among high-risk young adults. *Drug Alcohol Depend*. 132:165-171.
- Wu NS, Schairer LC, Dellor E, Grella C (2010) Childhood trauma and health outcomes in adults with comorbid substance abuse and mental health disorders. *Addict Behav* 35:68-71.
- Yüksel M, Çifçi EG (2017) Yetişkin hükümlülerin çocukluk çağı travma düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (A study of childhood trauma in convicted adults). *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 30, 57-86.